

У усташком програму према српском народу који је остварен у Независној Држави Хрватској 1941-1945. године посебно место имала је пљачка богатства Српске православне цркве које је стицано вековима. Мада је о размерама те отимачине написано тек неколико краћих радова, праве чињенице никада нису утврђене из више разлога. Први и најважнији био је у комунистичкој политици помирења кроз братство и јединство у коме је форсирани заборав затирања Српства имао посебно место. Наиме, тај заборав означио је немогућност истраживања судбине културног блага у објектима Српске православне цркве. Зна се да је хрватска држава до голих зидова опљачкала, осим осталог, и манастире у Фрушкој Гори као и средиште некадашње Карловачке митрополије у Сремским Карловцима. Чињенице о тој стравичној пљачки написане су у склоњеном и заборављеном елаборату покрајинске Комисије за утврђивање злочина окупатора и његових помагача у Војводини, који је објављен у скраћеној верзији под насловом „Злодела и греси“, (предговор Динко Давидов, Сремска епархија, Београд 1990).

Архијереји Српске православне цркве покушавали су небројено пута да се отето врати. Почели су већ одмах после рата 1945. године, покушавали су на разне начине – посредством Савезне и републичких комисија за верска питања, у директним разговорима са руководиоцима Хрватске, писаним представкама Светог архијерејског сабора и Синода... Успех је био минималан, па је највећи део тог богатства (чија количина се изражава у десетинама вагона) остао у Хрватској до данашњих дана. Тако је у Хрватском повијесном музеју у Загребу остао и портрет Стојана Јанковића, знаменитог ускочког вође, настао у 18. веку!

Уочи почетка распада Југославије 1990. године, када је много тога упозоравало да ће се обновити Независна Држава Хрватска, Срби у Крајини су се припремали на разне начине. У тим околностима највредније ствари из храмова и манастирских ризница пренете су у Србију, под окриље Патријаршије.

Зашто Србија даје Хрватској благо Српске православне цркве

Пише: Вељко Ђурић Мишина
петак, 30 март 2012 12:01

У ратним годинама догодило се много тога што карактерише војне операције на било којим просторима света – убиства невиних, пљачке, паљевине, протеривање становништва... Ни рат Срба и Хрвата у Хрватској и Крајини није био изузетак од тог општег правила. Рат је завршен 1995. тако што је Крајина протерана у Србију и расута на све четири стране света.

Под утицајем светских моћника који су стајали иза Хрватске започели су преговори Хрватске и Србије, а интензивирани у време председниковања Бориса Тадића. Наравно да је тај процес био преко потребан Хрватима, јер им је то био један од услова на путу ка Европској унији. За разлику од Стјепана Месића и Иве Јосиповића, који су радили оно што им налаже хрватска државна политика, Борис Тадић није водио нимало рачуна о Србима из Крајине (не рачунајући долазак на помен 4. августа у цркву светог Марка у Београду), а још мање о њиховој имовини - а најмање о имовини Српске православне цркве.

Да политичко руководство Србије не води рачуна о имовини Српске православне цркве, то јест српског народа који чини ту Цркву, потврђују бројне информације објављене протекле недеље у готово свим медијама. Тако београдска *Политика* 24. марта у тексту под веома перфидним насловом „Хрватској се враћа преостало културно благо“ у првој реченици пише: „Православне иконе и црквена грађа из манастира и храмова Српске православне цркве у Хрватској, али и вредне нумизматичке зборке и археолошки налази из музеја у Книну и Бенковцу те архивска и музејска грађа из вуковарских архива, ускоро ће, након 20 година из Београда и Новог Сада да крене тамо где стварно и припадају.“ Како простор не дозвољава коментар наведене реченице, остајем само на констатацији: Паметноме доста!

Црква је тамо где су народ и свештенослужитељи који су њени најважнији делови, трећи део су објекти. Како је апсолутна већина Срба из Крајине и Хрватске и свештенослужитеља отишла на све стране света, неразумно је враћати покретно богатство у тамошње храмове и манастире. Ова квалификација политике врха Србије оличене у председнику и Министарству за културу добија на значају када се има у виду оно са почетка текста – о опљачканој имовини Српске православне цркве у Независној Држави Хрватској 1941-1945. која није враћена.

Познато је да разговорима представника Србије и Хрватске не присуствују представници Срба из некадашње Крајине и Хрватске ни Српске православне цркве, нити се о договорима објављују потпуне информације. Исто тако, познато је колико су уступака учинили представници Србије, а што ће се кад-тад показати као издајнички

Зашто Србија даје Хрватској благо Српске православне цркве

Пише: Вељко Ђурић Мишина
петак, 30 март 2012 12:01

потези. Да бих поткрепио ову тврдњу наводим чињеницу да Хрватска већ деценијама не жели да разговара о враћању опљачканог богатства, поред осталог и манастира Фрушке Горе и Сремских Карловаца, изговарајући се разним разлозима. (Узгред, документи као што су привилегије аустријских царева даване српском народу и његовој црквеној заједници од краја 17. века морају да се чувају у српским институцијама а не у Загребу!) А један разлог који никада јавно није изречен али се наслућује, налази се у поимању такозваног хрватског историјског права по коме је Срем (Sriem – Podunavska Hrvatska) био, вољом Немаца, део Независне Државе Хрватске. Ово има извесну потпору у чињеници да процес распада Југославије по границама утврђеним Уставом 1974. године, и онако како га је замислила Бадинтерова комисија, није окончан а требало би га завршити независном Војводином од које ће се Срем изузети и дати, како је говорио извесни Ненад Чанак, Хрватској.

Други разлог што се отето благо не враћа Србима из Крајине, то јест Србији, може да буде у чекању прилика за проглашење Хрватске православне цркве, којој би све то припало!

Да би се ово разумело, треба упоредити неприлике Српске православне цркве у Црној Гори где се отворено прети отимањем њене имовине и формирањем некакве Црногорске православне цркве којој ће се отето дати!